

Granskning av bokslut och årsredovisning

2023-12-31

Rapport

Eskilstuna kommun

KPMG AB

2024-04-02

Antal sidor 6

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
1.1	Årsredovisningens räkenskaper	1
1.2	God ekonomisk hushållning	1
1.3	Balanskravsresultat	1
1.4	Sammanfattning	1
2	Bakgrund	3
2.1	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2	Avgränsning	4
2.3	Revisionskriterier	4
2.4	Metod	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Årsredovisningens räkenskaper	6
3.1.1	Bedömning	6
3.2	God ekonomisk hushållning	7
3.2.1	Bedömning	8
3.3	Balanskravsresultat	8
3.3.1	Bedömning	8
3.4	Översiktlig granskning av intern kontroll	8
3.4.1	Rekommendation	9

1 Sammanfattning

Vi har av Eskilstuna kommuns revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2023. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för utlåtandet respektive revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Nedan följer en sammanfattning av granskningens bedömningar och rekommendationer.

1.1 Årsredovisningens räkenskaper

Vi har inte identifierat några väsentliga felaktigheter i årsbokslutet.

1.2 God ekonomisk hushållning

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att ifrågasätta det återrapporterade resultatet. Det innebär att resultatet inte fullt ut är förenligt med de finansiella mål och strategiska mål som fullmäktige fastställt i budget 2023.

1.3 Balanskravsresultat

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls.

1.4 Sammanfattning och rekommendationer

- Sammanställda räkenskaper har konsoliderats i enlighet med LKBR. Vi rekommenderar dock ekonomikontoret att via stickprov granska att dotterbolagens inlagda siffror i underlagen för den sammanställda redovisningen är korrekta. Vi ser detta som ett viktigt steg i att stärka upp den interna kontrollen i bokslutsprocessen.
- Hyreskontrakt och leasing av bilar och fastigheter ses normalt som finansiell leasing, vilket innebär att en fiktiv anläggningstillgång och skuld skall redovisas och skrivas av över återstående hyresperiod. Vid granskning av leasingkontrakt via stickprov har vi noterat avsteg från RKR R5 Leasing. Det förekommer leasingkontrakt som hanterats som operationella men som borde vara finansiella kontrakt.
- Vi har, likt tidigare år, noterat poster som aktiverats men som inte bedöms balansgilla. Beloppen är dock inte väsentliga.

- I avstämningen mellan anläggningsregister och huvudboken uppdagades att anläggningsrapporternas saldo ej stämmer överens med de saldon som uppges i huvudboken. Det beror på ett systemfel som skapar felaktiga rapporter vid uttag av anläggningsrapporter ur systemet. Konsulter kopplats in under året i försök att åtgärda detta. Differenserna kvarstår och kommer att åtgärdas under 2024.
- Det är inte tillåtet att öronmärka pengar i det egna kapitalet. Det finns fortfarande kvar 5 mnkr. Enligt kommunen kommer dessa användas under 2024.
- Vi ser gärna att ansvariga personer för respektive process som ska granskas avsätter tid och kan tillhandahålla underlag enligt våra önskemål.
- En allmän notering är att vi ser att det för vissa processer saknas en processägaren som har det övergripande ansvaret.
- Vi rekommenderar att en checklista upprättas för hantering av bidrag samt att säkerställa att berörda har förståelse för hur dessa ska hanteras.
- Våra rekommendationer gällande investeringsprocessen är att utöka de interna stöddokumenterna med instruktioner kring specifik hantering av utgifter. Att hanteringen av förstudieutgifter och aktiverad interntid hanteras enligt RKR´s rekommendationer och uppdatera interna dokument. Upprätta en tydligare ansvarsfördelning och rutin för kontroll av nyttjandeperioder och nedskrivningar.
- Vi rekommenderar att de formella kontrollerna i vissa delar av löneprocessen och processen för korttransaktioner ses över för att stärka den interna kontrollen.

2 Bakgrund

Vi har av Eskilstuna kommuns revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2023. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap. kommunallagen (2017:725) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska vid granskning av årsredovisning pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisorernas revisionsberättelse.

Från och med den 1 januari 2023 ska årsredovisningen granskas enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Standarden ska tillämpas av de sakkunniga som utför räkenskapsrevision på uppdrag av förtroendevalda revisorer i kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund.

Standarden består av:

- Ramverk
- Anvisningar för tillämpning i kommunal räkenskapsrevision av International Standards on Auditing (ISA) samt International Standard on Review Engagements (ISRE 2410) inklusive tillämpningsanvisning för granskning av drift-och investeringsredovisning (enligt ISA 501)
- Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper
- Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse

Följande moment regleras inte av standarden utan tillkommer, i enlighet med SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022:

- Granskningen av utfallet rörande verksamhetsmålen med betydelse för god ekonomisk hushållning samt själva bedömningen av huruvida resultaten i årsredovisningen är förenliga med verksamhetsmålen samt de finansiella målen.
- Bedömning om kommunen efterlever balanskravet samt eventuellt åberopande av synnerliga skäl omfattas inte av Standard för kommunal räkenskapsrevision.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för utlåtandet respektive revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Granskningen av årsredovisningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?
- Är förvaltningsberättelsens lagstadgade delar förenliga med årsredovisningens övriga delar?
- Har förvaltningsberättelsen upprättats i enlighet med LKBR?
- Har sammanställda räkenskaper konsoliderats i enlighet med LKBR?
- Är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål som fullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning?
- Efterlever kommunen balanskravet och har eventuella negativa balanskravsresultat och åberopande av synnerliga skäl hanterats korrekt?

2.2 Avgränsning

Vår granskning omfattar årsredovisningen per 2023-12-31. Granskningen av räkenskaperna har utförts i den omfattning som krävs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Granskningen av måluppfyllelse och bedömning av balanskravet har utförts enligt SKR:s God revisionsred i kommunal verksamhet 2022.

Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen, hade påverkat dennes bedömning av kommunen. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan kommuner och verksamheter.

2.3 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för våra bedömningar avseende årsredovisningens räkenskaper bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag (KL) och lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR)

Vid bedömning av god ekonomisk hushållning bygger vår bedömning även på:

- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

2.4 Metod

Granskningarna har genomförts genom bland annat:

- Processgenomgång
- Stickprov och andra urvalsmetoder
- Dataanalys
- Kartläggning av IT-miljön
- Intervjuer med berörda tjänstepersoner
- Avstämning mot redovisningsregelverk
- Granskning av interna kontroller som är av relevans för upprättandet av de finansiella rapporterna
- Verifiering av årsredovisning mot huvudbok samt underlag för denna

Revisionens faser kan kategoriseras i Planering, Genomförande och Rapportering.

I planeringsfasen har vi haft inledande genomgång av villkoren för uppdraget, fastställande av vilka dokumentationskrav som finns, vem som bär ansvaret vid oegentligheter samt kommunikationen under revisionens gång. En viktig del i planeringsfasen är att identifiera risker, värdera riskernas utifrån allvarighet och sannolikhet samt att identifiera lämpliga granskningsåtgärder.

Genomförandefasen har omfattat fortsatt planering då den interna kontrollen som har översiktligt granskats och de iakttagelser som gjorts i samband med denna granskning har beaktats i granskningen av årsbokslutet. Granskningen av den interna kontrollen tar sin utgångspunkt i kundens processer, bedömningar i redovisningen och finansiella ramverk. Förståelsen för de väsentliga processerna har dokumenterats och en bedömning kring risken för oegentligheter har gjorts. Vidare utgör IT-miljön en viktig del av kommunens verksamhet och en dokumenterad förståelse kopplat till detta område har ingått som en del av den interna kontrollen. Vi har skaffat oss en förståelse för den interna kontrollen för att identifiera lämpliga granskningsåtgärder men inte för att uttala oss om effektiviteten i kontrollerna/processerna.

En revisionsstrategi har bestämts utifrån den inledande planeringen och den förståelse som skaffats i samband med granskningen av den interna kontrollen. Andra delen av genomförandefasen har omfattat inhämtande av revisionsbevis genom granskning och dokumentation av:

- Balans och resultaträkning
- Närståendetransaktioner
- Sammanställda räkenskaper
- Drift- och investeringsredovisningen
- Förvaltningsberättelse

Som en del i den avslutande fasen har vi inhämtat ett skriftligt uttalande enligt ISA 580. Det har inhämtats från de tjänstepersoner som har uppdraget att verkställa bokslutsprocessen och den interna kontrollen i kommunens redovisning, system och rutiner.

Granskningarna avser kommunens årsredovisning som avgetts av kommunstyrelsen den 2024-04-26.

Rapporten är faktakontrollerad av ekonomiavdelningen.

3 Resultat av granskningen

Nedan redogörs för resultatet av granskningen och de noteringar som gjorts i samband med denna.

3.1 Årsredovisningens räkenskaper

Enligt 4 kap. 1 § LKBR ska en årsredovisning innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning, investeringsredovisning och sammanställda räkenskaper enligt 12 kap 2 § LKBR.

3.1.1 Bedömning

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med LKBR och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Sammanställda räkenskaper har konsoliderats i enlighet med LKBR. Vi rekommenderar dock ekonomikontoret att via stickprov granska att dotterbolagens inlagda siffror i underlagen för den sammanställda redovisningen är korrekta. Vi ser detta som ett viktigt steg i att stärka upp den interna kontrollen i bokslutsprocessen.

Vidare har det i samband med granskningen noterats nedan avvikelser, ej väsentliga.

- Hyreskontrakt och leasing av bilar och fastigheter ses normalt som finansiell leasing, vilket innebär att en fiktiv anläggningstillgång och skuld skall redovisas och skrivas av över återstående hyresperiod. Vid granskning av leasingkontrakt via stickprov har vi noterat avsteg från RKR R5 Leasing. Det förekommer leasingkontrakt som hanterats som operationella men som borde vara finansiella kontrakt.
- Vi har, likt tidigare år, noterat poster som aktiverats men som inte bedöms balansgilla. Beloppen är dock inte väsentliga.
- I avstämningen mellan anläggningsregister och huvudboken uppdagades att anläggningsrapporternas saldo ej stämmer överens med de saldon som uppges i huvudboken. Det beror på ett systemfel som skapar felaktiga rapporter vid uttag av anläggningsrapporter ur systemet. Konsulter kopplats in under året i försök att åtgärda detta. Differenserna kvarstår och kommer att åtgärdas under 2024.
- Det är inte tillåtet att öronmärka pengar i det egna kapitalet. Det finns fortfarande kvar 5 mnkr. Enligt kommunen kommer dessa användas under 2024.

3.2 God ekonomisk hushållning

Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i KL 10 kap. 2-6 §§ (hel- och delägda kommunala bolag, stiftelser och föreningar).

I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Kommunfullmäktige i Eskilstuna kommun har fastställt 4 finansiella mål och 7 strategiska verksamhetsmål. De strategiska målen är indelade i de två perspektiven Hållbar utveckling och Effektiv organisation. De finansiella målen ingår i perspektivet Effektiv organisation. Se vidare kommunstyrelsens måluppföljning i kommunens årsredovisning.

Finansiella mål:

Stabil ekonomi	Utfall 2023	Mål 2023
Resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag, kommun i genomsnitt under de fyra senaste åren, andel (%)	4,2	2,5
Soliditet inkl pensionsåtaganden kommunkoncern, andel (%)	20,7	16,0
Investeringarnas självfinansieringsgrad i genomsnitt under de senaste fyra åren, andel (%)	67	50
Avtalstrohet, andel (%)	94	85
Nämnder och bolag med en ekonomi i balans (antal)	14	20

Verksamhetsmål – Strategiska mål:

Hållbar utveckling	Effektiv organisation
Fler i jobb	God kvalitet och värdeskapande processer
Höjd utbildningsnivå	Attraktiv arbetsgivare
Attraktiv stad och landsbygd	
Tryggt och självständigt liv	
Miljö- och klimatsmart	

3.2.1 Bedömning

Kommunstyrelsen har i årsredovisningen rapporterat att deras sammanvägda bedömning är att kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning delvis är uppfyllda. Kommunstyrelsen konstaterar att fyra av fem finansiella mål är uppfyllda och att övriga strategiska mål är uppfyllda eller delvis uppfyllda.

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att ifrågasätta det återsrapporterade resultatet. Det innebär att resultatet inte fullt ut är förenligt med de finansiella mål och strategiska mål som fullmäktige fastställt i budget 2023.

3.3 Balanskravsresultat

En kommun ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och detta ska redovisas i förvaltningsberättelsen.

Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och KL.

3.3.1 Bedömning

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls. Balanskravsresultatet uppgår till 199 mnkr.

Det finns inget balanskravsresultat att återställa från tidigare år.

3.4 Översiktlig granskning av intern kontroll

Den interna kontrollen som har översiktligt granskats och de iakttagelser som gjorts i samband med denna granskning har beaktats i granskningen av årsbokslutet. Granskningen av den interna kontrollen tar sin utgångspunkt i kundens processer, bedömningar i redovisningen och finansiella ramverk. Förståelsen för de väsentliga processerna har dokumenterats och en bedömning kring risken för oegentligheter har gjorts. Vidare utgör IT-miljön en viktig del av kommunens verksamhet och en dokumenterad förståelse kopplat till detta område har ingått som en del av den interna kontrollen.

Vi har skaffat oss en förståelse för den interna kontrollen för att identifiera lämpliga granskningsåtgärder men inte för att uttala oss om effektiviteten i kontrollerna/processerna.

Översiktligt granskade processer är följande:

- Löner
- Inköp
- IT
- Investeringar
- Riktade statsbidrag
- Attester
- Kassa och bank

Noteringar från granskning.

- Vid vår granskning av *attesträtter och attestförteckning* har vi inte erhållit dokument för beloppsgränser som ska användas som ett delegeringsverktyg och anpassas till respektive verksamhet och godkännas av nämnd. Vi har heller inte erhållit den rekommendation som ska finnas på förvaltnings-, områdes- och enhetsnivå samt för projekt. Utifrån våra stickprov har vi dock inte noterat något avvikande.
- Vi har vid genomgången av *IT-processen* haft svårt att få svar på våra frågor samt erhålla dokument från ansvarig. Vi har istället fått finna svar till några av våra frågor på kommunens hemsida.
- Vi har noterat att det saknas internt dokument som beskriver hantering av olika slags *bidrag*. Många förvaltningar är inblandade och ingen formell kontroll görs av ekonomiavdelningen för att säkerställa korrekt periodisering.
- Vid vår granskning av *investeringsprocessen* kan vi se att våra rekommendationer från vår fördjupningsgranskning kvarstår. Se rekommendationer nedan.
- Efter genomförd granskning av *löneprocessen* har vi noterat att de formella kontrollerna skulle kunna utökas.
- Vi har noterat att det finns brister vid hanteringen att kontrollerna av *korttransaktioner*.

3.4.1 Rekommendation

Vi ser gärna att ansvariga personer för respektive process som ska granskas avsätter tid och kan tillhandahålla underlag enligt våra önskemål.

En allmän notering är att vi ser att det för vissa processer saknas en processägaren som har det övergripande ansvaret.

Vi rekommenderar att en checklista upprättas för hantering av bidrag samt att säkerställa att berörda har förståelse för hur dessa ska hanteras.

Våra rekommendationer gällande investeringsprocessen är att utöka de interna stöddokumenterna med instruktioner kring specifik hantering av utgifter. Att hanteringen av förstudieutgifter och aktiverad interntid hanteras enligt RKR's rekommendationer och uppdatera interna dokument. Upprätta en tydligare ansvarsfördelning och rutin för kontroll av nyttjandeperioder och nedskrivningar.

Vi rekommenderar att de formella kontrollerna i vissa delar av löneprocessen och processen för korttransaktioner ses över för att stärka den interna kontrollen.

Datum som ovan

KPMG AB

Susann Eriksson
Auktoriserad revisor

Mikael Lind
Certifierad kommunal revisor